

2.3 วิธีประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

2.3.1 กลุ่มประชากรเป้าหมาย การเลือกตัวอย่าง และขนาดตัวอย่าง

โครงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment: ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 สำนักงาน ป.ป.ช. ได้กำหนดกลุ่มประชากรเป้าหมายเพื่อให้คณะผู้วิจัยดำเนินการสำรวจและประเมินผล ได้แก่ สำนักงานศาล (หน่วยงานรับผิดชอบงานธุรการศาล) องค์การตามรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน จำนวน 121 หน่วยงาน ซึ่งมีพื้นที่ ณ ที่ตั้งของหน่วยงาน โดยคณะผู้วิจัยได้จำแนกกลุ่มประชากรเป้าหมาย (Target Population) การสุ่มตัวอย่าง (Sampling Method) และขนาดตัวอย่าง (Sample Size) ตามประเภทของการประเมิน ดังนี้

1) แนวทางการประเมิน Internal Integrity & Transparency Assessment: IIT

แบบสำรวจ Internal Integrity & Transparency Assessment: IIT เป็นการประเมินจากข้อคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานภาครัฐที่ปฏิบัติงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 เกี่ยวกับวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร (Integrity Culture) และคุณธรรมการทำงานในหน่วยงาน (Work Integrity) ใช้วิธีการสำรวจ โดยการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า (Face-to-Face Interview) การทอดแบบร่วมกับการส่ง E-mail หรือการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ และส่งแบบประเมินทางไปรษณีย์ให้กับกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้อาจจะใช้หลายวิธีร่วมกันขึ้นอยู่กับความเหมาะสม

กลุ่มประชากรเป้าหมายในการศึกษา ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานภาครัฐที่ปฏิบัติงานในรอบหนึ่งปีงบประมาณที่ผ่านมา ซึ่งประกอบด้วย สำนักงานศาล (หน่วยงานรับผิดชอบงานธุรการศาล) องค์การตามรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน จำนวน 121 หน่วยงาน

ในการเลือกตัวอย่าง คณะผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบชั้นภูมิ (Stratified Systematic Sampling) ซึ่งเป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างที่คำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางสถิติ โดยทำการแบ่งชั้นภูมิตามลักษณะโครงสร้างการบริหารงานของแต่ละหน่วยงาน และให้มีการกระจายตัวอย่างตามลักษณะของประชากรเป้าหมาย

เกณฑ์ในการคัดเลือกตัวอย่างตามแบบสำรวจ Internal Integrity & Transparency Assessment: IIT ประกอบด้วยบุคลากรภายในหน่วยงาน ข้าราชการ พนักงานราชการ หรือลูกจ้างที่มีอายุการทำงานตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป โดยหน่วยงานจะต้องจัดเตรียม ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง สังกัด เบอร์โทรศัพท์ (มือถือ, ที่ทำงาน) ที่อยู่ และ E mail ของบุคลากรภายในหน่วยงานจำนวน 300 รายชื่อ ให้ครอบคลุมทุกระดับตามสายการบังคับบัญชา และจัดส่งให้สำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการสุ่มคัดเลือกให้เหลือ จำนวน 100 รายชื่อ สำหรับจัดเก็บข้อมูลต่อไป กรณีหน่วยงานมีบุคลากรน้อยกว่า 300 คน ให้จัดส่งรายชื่อทั้งหมด

2) แนวทางการประเมิน External Integrity & Transparency Assessment: EIT

แบบสำรวจ External Integrity & Transparency Assessment: EIT เป็นการประเมินจากข้อคิดเห็นของผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหน่วยงานภาครัฐในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 เกี่ยวกับความโปร่งใส (Transparency) ความพร้อมรับผิด (Accountability) และคุณธรรมการให้บริการของหน่วยงาน (Integrity in Service Delivery) ใช้วิธีการสำรวจ โดยการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า (Face-to-Face Interview)

กลุ่มประชากรเป้าหมายในการศึกษา ได้แก่ ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหน่วยงานภาครัฐในรอบ 1 ปีงบประมาณที่ผ่านมาซึ่งประกอบด้วย สำนักงานศาล (หน่วยงานรับผิดชอบงานธุรการศาล) องค์กรตามรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน จำนวน 121 หน่วยงาน

ในการเลือกตัวอย่าง คณะผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Systematic Sampling) ซึ่งเป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างที่คำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางสถิติ โดยทำการแบ่งชั้นภูมิตามลักษณะโครงสร้างการบริหารงานและประเภทผู้รับบริการ (ประชาชนทั่วไปและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย) ของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งให้มีการกระจายของกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะของประชากรเป้าหมาย

เกณฑ์ในการคัดเลือกตัวอย่างตามแบบสำรวจ External Integrity & Transparency Assessment: EIT ประกอบด้วย ผู้รับบริการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ของหน่วยงานนั้นๆ อย่างแท้จริง โดยระบุประเภทของการมีส่วนได้ส่วนเสียในการปฏิบัติงานการตามภารกิจหลักของหน่วยงานรวมถึงประชาชนที่เป็นผู้รับบริการตามภารกิจหลักของหน่วยงานโดยทางตรงหรือทางอ้อม โดยหน่วยงานจะต้องจัดเตรียมชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง สังกัด เบอร์โทรศัพท์ (มือถือ, ที่ทำงาน) ที่อยู่ และ E-mail ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าวในรอบปีงบประมาณที่ผ่านมา จำนวน 300 รายชื่อ และจัดส่งให้สำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการสุ่มเลือกให้เหลือ จำนวน 100 รายชื่อ สำหรับจัดเก็บข้อมูลต่อไป กรณีหน่วยงานมีผู้รับบริการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียน้อยกว่า 300 คน ให้จัดส่งรายชื่อทั้งหมด

3) แนวทางการประเมิน Evidence - Based Integrity & Transparency Assessment: EBIT

แบบสำรวจ Evidence - Based Integrity & Transparency Assessment: EBIT เป็นการประเมินการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ด้านความโปร่งใส (Transparency) และด้านวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร (Integrity Culture) โดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์

กลุ่มประชากรเป้าหมายในการศึกษา ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ซึ่งประกอบด้วย สำนักงานศาล (หน่วยงานรับผิดชอบงานธุรการศาล) องค์กรตามรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน จำนวน 121 หน่วยงาน

การประเมินโดยใช้แบบสำรวจ Evidence - Based Integrity & Transparency Assessment: EBIT จะใช้แบบสำรวจ 1 ชุด ต่อ 1 หน่วยงาน โดยหน่วยงานภาครัฐจะต้องดำเนินการตอบแบบสำรวจตามความเป็นจริงพร้อมกับแนบเอกสาร/หลักฐาน หรือเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการอ้างอิงคำตอบในข้อคำถามนั้น และจัดส่งให้สำนักงาน ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไป

ในการจัดเตรียมเอกสาร/หลักฐาน หรือเอกสารอื่น ๆ เพื่อประกอบแบบสำรวจ Evidence - Based Integrity & Transparency Assessment: EBIT นั้น หน่วยงานที่เข้ารับการประเมินจะต้องสอบทานเอกสาร/หลักฐาน หรือเอกสารอื่น ๆ ที่ส่งมาพิจารณาในแต่ละประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับภารกิจที่หน่วยงานเลือก และประเด็นคำถามที่มีลักษณะความต่อเนื่องกันควรสอบทานรายการเอกสาร/หลักฐานภายใต้แผนงาน/โครงการเดียวกัน รวมทั้งสอบทานระยะเวลาของเอกสาร/หลักฐาน ให้สอดคล้องกับรอบปีงบประมาณที่ดำเนินการประเมิน

หน่วยงานต้องแสดงหลักฐานเกี่ยวกับคู่มือการให้บริการหรือแนวทางการปฏิบัติงานตามภารกิจหลักของหน่วยงานที่มีการแสดงขั้นตอนการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน เช่น มีการกำหนดอัตราค่าบริการ (ถ้ามี) และกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานที่ให้บริการ เป็นต้น

คำถามข้อที่ 3 “หน่วยงานของท่านมีระบบการป้องกันหรือการตรวจสอบเพื่อป้องกันการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในภารกิจหลัก หรือไม่”

หน่วยงานต้องแสดงหลักฐานเกี่ยวกับระบบป้องกันหรือการตรวจสอบ เช่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือระบบตรวจสอบผู้ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งหน่วยงานได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและเพื่อป้องกันการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ภายในหน่วยงาน

- กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

➤ คำอธิบายข้อคำถาม EB6 “ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติราชการตามภารกิจหลักของหน่วยงาน”

- วัตถุประสงค์ของคำถาม

เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติราชการตามภารกิจหลักของหน่วยงาน

- คำอธิบาย

ในการปฏิบัติราชการตามภารกิจหลักของหน่วยงาน หน่วยงานควรส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งขั้นตอน/กระบวนการต่างๆที่จะให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมนั้น เริ่มจากกระบวนการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ การมีส่วนร่วมดำเนินการตามโครงการ การมีส่วนร่วมตรวจสอบติดตามประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขพัฒนาโครงการ

หากหน่วยงานมีลักษณะงานตามภารกิจหลักไม่สามารถให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมได้ ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านกฎหมายหรือลักษณะของงาน หน่วยงานจะต้องระบุเหตุผลให้ชัดเจน กรณีเช่นนี้อาจไม่ต้องคำนวณค่าคะแนนตามคำถามข้อนี้ได้

- คำนิยาม

“ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” หมายถึง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการปฏิบัติราชการตามภารกิจหลักของหน่วยงาน รวมถึงประชาชนหรือหน่วยงานที่เป็นผู้รับบริการตามภารกิจหลักของหน่วยงาน

- คำแนะนำการตอบ

คำถามข้อที่ 1-5 จะเป็นคำถามที่มีลักษณะเชื่อมโยงกันในกระบวนการของการมีส่วนร่วม หน่วยงานที่ถูกประเมินสามารถแสดงเอกสาร/หลักฐานเดียวกันได้ (ถ้ามี) แต่รายการหลักฐานนั้นต้องแสดงข้อมูลการมีส่วนร่วมครบทั้ง 5 ประเด็นคำถาม

คำถามข้อที่ 1 “ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการหรือ การปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการปฏิบัติราชการในภารกิจหลัก หรือไม่”